

2. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України : підручник / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. – 2-е вид., перероб. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 712 с.
3. Удалова Л. Д. Кримінальний процес України. Загальна частина : підручник / Л. Д. Удалова. – Київ : Кондор, 2015. – 152 с.
4. Басиста І. В. Кримінальний процес України : навч. посіб. / І. В. Басиста, В. І. Галаган, Ж. В. Удовенко. – Київ : Центр учб. літ., 2010. – 352 с.

Пугачова Богдана Володимирівна, курсант 2 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС
Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС, кандидат юридичних наук *Максимів О. Д.*

ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК ЯК ЗМІСТ ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Серед правових цінностей виділяють активність суб'єктів права у правовій сфері, добровільність виконання вимог правових норм, реальність прав і свобод громадян, ефективність правового регулювання, якісні закони, досконала юридична техніка, розвинута правова наука, юридична освіта, ефективна юридична практика, стабільний правопорядок. Дотримання вимог закону, а також відповідальність за вчинення діяння є правореалізаційною системою кримінального права. Саме тому позбавлення волі на певний строк становить і впливає на якість системи законодавства, як показника правової культури.

Конституція України нормативно закріпила засади побудови демократичної соціальної правової держави, де людина, її життя і здоров'я, честь і гідність недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Також ст. 29 гарантує кожній людині право на свободу та особисту недоторканість.

Гарантувати безпеку суспільства можливо по-різному, одним із таких заходів є захист від конкретних осіб, які вчинили злочин у вигляді позбавлення волі останніх на законних підставах.

Для здійснення завдання пов'язаного із забезпеченням безпеки усього суспільства і окремих осіб Кримінальний кодекс України визначив систему покарань серед яких важливе місце посідає позбавлення волі на певний строк, як вид покарання. Саме позбавлення волі на певний строк є правовим наслідком вчинення злочину.

У ч. 1 ст. 63 КК Україні роз'яснюється, що покарання у виді позбавлення волі полягає у ізоляції засудженого та поміщенні його на певний строк до кримінально-виконавчої установи закритого типу [1].

Зміст позбавлення волі розглядається науковцями неоднозначно. Так, О. М. Джужа бачить у ньому різні елементи кари [2, с. 170], Н. А. Стручков – кару, властиву конкретному покаранню, яка виражається в ізоляції засудженого від суспільства, від певного середовища, в різноманітних право обмеженнях, яких зазнає громадянин через відбування покарання, та в цілій низці обмежень побутового характеру, які несе із собою знаходження у виправно-трудовій установі [цит. за 3, с. 545]. На думку І. С. Ноя, зміст поняття позбавлення волі являє собою примус, який утворює кара, та примус, позбавлений кари, а також переконання [4, с. 135].

Тимовська Н. В. наголошує, що у законодавстві позбавлення волі визначається по-різному: затримання, ув'язнення під варту, позбавлення волі та ін. При цьому, поняття позбавлення волі є загальним стосовно всіх названих форм державного примусу. Проте при різноманітності форм позбавлення волі, кожна з них має власні об'єктивні властивості, а саме:

– це є винятковий захід, реакція держави на антисоціальну поведінку людини, який застосовується тільки від імені держави у зв'язку з неправомірними, небезпечними для суспільства діями громадянина у вигляді затримання, запобіжного заходу або покарання;

– зазначене покарання передбачає поміщення особи в призначені для цієї мети установи (приміщення) зі спеціальним режимом;

– цей примусовий захід встановлюється нормами права (законами і підзаконними актами), що регулюють форми

позбавлення волі, умови і порядок застосування цього заходу, а також компетенцію органів, які її виконують;

– позбавлення волі реалізується лише за допомогою правозастосовних актів;

– цей захід забезпечується примусом, владними повноваженнями держави і передбачає підпорядкування засуджених (ув'язнених) законним діям адміністрації місць позбавлення волі [5, с. 164].

Позбавлення волі на певний строк є строковим видом покарання, чим відрізняється від довічного позбавлення волі, а також виходячи із системи покарань є найтяжчим із 11 покарань, що передбачені у ст. 51 перед ним. Цей вид покарання застосовується судом: 1) виключно як основний вид покарання; 2) у випадках коли досягти мети покарання не можливо шляхом застосування інших менш суворих видів покарань; 3) може застосовуватися до будь-якої особи як самотійно, так і разом з призначенням додаткових покарань; 4) призначається від 1 до 15 років; 5) може призначатись більше ніж на 15 років у випадках передбачених Загальною частиною КК України.

Значимість позбавлення волі пов'язана з тим, що найбільш небезпечні злочинці ізолюються від суспільства і поміщаються у спеціальні виправні установи, чим суттєво обмежуються можливості вчинення ними нових злочинів протягом строку відбування покарання і створюються можливості для організації заходів, спрямованих на їх виправлення та ресоціалізацію.

Сумніви викликають висловлювання про такі складові змісту позбавлення волі, як ізоляція від суспільства, адже засуджений скоріше ізолюється від зовнішнього світу, від середовища в якому перебував до відбуття покарання, адже має право дивитись телебачення, проводити побачення з близькими і рідними, адвокатом, користуватись іншими сучасними благами, що дає можливість відчувати себе частинкою суспільства, яка поки що десь осторонь спостерігає за ним.

Оцінюючи різноманітні точки зору й досліджуючи кримінальне законодавство можна дійти висновку, що змістом позбавлення волі на певний строк – є ізоляція засудженого від середовища в якому він перебував із застосуванням до нього режиму на строк визначений вироком суду та поміщення його в

залежності від тяжкості вчиненого злочину до відповідного сектору кримінально-виконавчої установи закритого типу.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 5 трав. 2016 р.: офіц. текст. – Київ : Паливода А. В., 2015. – 212 с.

2. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужі. – Київ : Юрінком Інтер, 2002. – 298 с.

3. Энциклопедия уголовного права : [многотомное издание] / отв. ред. В. Б. Малинин. – СПб. : Издание профессора Малинина, 2008. – Т. 8 : Уголовная ответственность и наказание. – 2007. – 798 с.

4. Ной И. С. Теоретические вопросы лишения свободы / И. С. Ной. – Саратов : Саратов, 1965. – 167 с.

5. Тимовська Н. В. Позбавлення волі як вид покарання / Н. В. Тимовська // Актуальні питання реформування правової системи України. – Т. II: Збірник наукових статей. – 2014 – 164 с.

Романюк Ганна Валентинівна, курсант 3 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС, кандидат юридичних наук ***Процюк О. М.***

ПРОЦЕСУАЛЬНА САМОСТІЙНІСТЬ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ СЛІДЧОГО

Досудове розслідування щодо кримінальних правопорушень здійснює слідчий, повноваження якого визначені ст. 40 КПК України [1, с. 23].

Загалом, у правовій теорії процесуальну незалежність слідчого поєднують з його процесуальною самостійністю. Наявність між ними спільних ознак, які також обумовлюються, у тому числі, й існуванням спільних для них спеціальних гарантій, свідчить про безперечну та безперервну взаємодію.